

Nr 72.

Av herr **Berqvist m. fl.**, om ökat anslag till byggande av enskilda utfartsvägar.

Till byggande av enskilda utfartsvägar föreslår Kungl. Maj:t i den nu framlagda statsverkspropositionen riksdagen anvisa för budgetåret 1932/1933 ett extra reservationsanslag av 500,000 kronor.

Anslaget till utfartsvägar, som första gången anvisades av riksdagen år 1918, har gång efter annan blivit höjt. Anslagets stora betydelse att möjliggöra för avlägset liggande byar och gårdar att bygga användbar utfartsväg till allmän väg har mer och mer insetts av statsmakterna.

Genom anläggning av enskilda utfartsvägar har allmänhetens krav på anläggning av allmänna vägar väsentligt minskats. Betydande belopp har därmed besparats stat och väghållningsdistrikt. Mången gång torde tillkomsten av utfartsväg ha blivit avgörande för huruvida vederbörande kunnat bliva kvarboende i fädernegården eller velat övertaga farshemmanet.

Jämte anläggningar av nya allmänna vägar har tillkomsten av enskilda utfartsvägar med bidrag av stats- och landstingsmedel haft och har fortfarande den största betydelse för Norrlands kolonisering.

Av i statsverkspropositionen intagen redogörelse för hos de olika länsstyrelserna inneliggande ansökningar om bidrag till utfartsvägar framgår det stora anslagsbehovet. Enbart för Västerbottens och Norrbottens län uppgår beräknad kostnad för anläggning av föreslagna utfartsvägar till mellan 5½ och 6 miljoner kronor. Härtill komma de övriga norrländska länen med betydande anläggningskostnader för projekterade utfartsvägar.

Med ledning av länsstyrelsernas yttranden uppskattar väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål till 900,000 kronor. På grund av Kungl. Maj:ts anmodan till statsmyndigheterna att iakttaga sträng återhållsamhet i avseende å framställningar om anslagsäskanden har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen emellertid ansett sig endast böra förorda en höjning av anslaget med 100,000 kronor till 600,000 kronor.

Det befintliga stora behovet av enskilda utfartsvägar motiverar en väsentlig höjning av ifrågavarande anslag. Härtill kommer såsom ytterligare motiv den nu särskilt i de norrländska bygderna men jämväl å vissa andra orter inom landet rådande arbetslösheten. Arbetare, som på grund av industrinedläggelse eller tillfällig driftsinskränkning blivit arbetslösa, kunna

erhålla arbete vid av statens arbetslöshetskommission anordnade reservarbeten. Genom tillämpning av licensförfarande kan vid dessa i viss omfattning arbete beredas jämväl skogs- och flottningsarbetare. Men småbrukare, lägenhetsinnehavare och övriga lantarbetare med hemmavarande söner hava *icke några utsikter att vinna anställning vid nämnda reservarbeten.*

Det mindre jordbruket i Norrland skänker merendels icke tillräcklig utkomst åt brukarens familj. Extra arbeten utom hemmet måste sökas. När skogsavverkningar å enskilda skogar kunna äga rum i normal omfattning, finna dessa sysselsättning och därmed nödig extra inkomst i sådant arbete. Nu när skogsavverkningarna som känt i stor utsträckning ligga nere är denna väg till erhållande av extra inkomster för mången stängd. Men utestängd från anordnade reservarbeten är denna medborgargrupp jämte arbetslösa lantarbetare i verkligheten i svårare ekonomisk belägenhet än andra s. k. »kvalificerat arbetslösa», som kunna sysselsättas i reservarbeten.

Det synes oss vara en angelägenhet av största vikt, att nu nämnda medborgargrupper beredas arbetstillfällen under rådande arbetslöshetsperiod. Enklast och billigast för stat och kommun kan i begränsad omfattning detta ske genom ökade möjligheter att anlägga enskilda utfartsvägar med bidrag av stats- och landstingsmedel. Såsom ovan framhållits vinnes därmed för en relativt ringa kostnad från det allmännas sida dels att ett ökat antal nödvändiga utfartsvägar från byar och ställen, som inom överskådlig tid ej hava utsikter att erhålla allmän väg, bliva byggda, dels att möjlighet beredes ett antal av denna grupp arbetslösa att i svår och bekymmersam tid erhålla nödig extra inkomst för deras eget och deras familjers livsuppehälle.

Då en ökning av anslaget för anläggning av utfartsvägar f. n. är starkast motiverat av nödvändigheten av att i mesta möjliga mån avhjälpa rådande arbetslöshet inom ovannämnda medborgargrupper, synas inga principiella skäl kunna anföras mot att härför erforderliga penningbelopp tagas av anslaget till arbetslöshetens bekämpande. Av statsfinansiella skäl synes det oss vara önskvärt att budgeten för nästa finansår ej skall behöva belastas för angivet ändamål utöver vad som redan föreslagits i statsverkspropositionen. Då vi yrka, att anslaget till anläggning av enskilda utfartsvägar skall ökas med 400,000 kronor från av Kungl. Maj:t föreslagna 500,000 kronor till 900,000 kronor, så yrka vi samtidigt, att det genom höjningen av anslaget erforderliga beloppet eller 400,000 kronor skall utgå från det anslag till arbetslöshetens bekämpande som innevarande riksdag kommer att anvisa för budgetåret 1932/1933.

I proposition nr 236 av år 1927 omnämner dåvarande statsrådet och chefen för socialdepartementet ett parallellfall till vad som nu av oss föreslås. Genom tre särskilda beslut under budgetåret 1926/1927 ställde Kungl. Maj:t för beredande av odlingsbidrag åt sådana småbrukare i Norrbottens län, vilka på grund av rådande arbetslöshet voro i trängande behov av ökade utkomstmöjligheter, till länshjälpskommitténs i Norrbottens län förfogande

sammanlagt ett belopp av 355,000 kronor av anslaget till arbetslöshetens bekämpande.

Med hänvisning till vad härovan anförts få vi vördsamt föreslå riksdagen besluta,

a) att det i statsverkspropositionen, sjätte huvudtiteln, punkt 12, till byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1932/1933 föreslagna reservationsanslaget å 500,000 kronor, måtte höjas med 400,000 kronor till 900,000 kronor;

b) att nämnda höjning av anslaget eller 400,000 kronor skall utgå från det anslag till arbetslöshetens bekämpande, som innevarande riksdag kommer att anvisa för budgetåret 1932/1933.

Stockholm den 21 januari 1932.

O. Bergqvist.

N. Gabrielsson.

P. Sandström.

Carl Lindmark.
